

Fundació ENT
C/Sant Joan, 39, 1r
08800 Vilanova i la Geltrú

Agència de Residus de Catalunya
Carrer del Dr. Roux, 80
08017 Barcelona

22/12/2015
Ref./num.: Q0001/2015/19

Benvolgut/da,

Us adjuntem un seguit d'observacions i suggeriments a la versió preliminar del PRECAT en resposta a la carta amb referència Q0001/2015/19 adreçada a la nostra fundació amb data de registre de sortida 18 de novembre de 2015.

Cordialment,

Ignasi Puig Ventosa
Fundació ENT

CONTRIBUCIONS AL PRECAT20

Fiscalitat ambiental

Cànon sobre els residus

- Considerem positiu l'increment gradual de l'import del cànon sobre la deposició controlada de residus municipals fins a 47,1€/T per l'any 2020, però no suficient per al compliment dels objectius fixats en el propi pla. Com demostren estudis de referència sobre l'impacte dels instruments econòmics per a la millora de la gestió de residus, existeix una correlació positiva entre el cost de l'abocament de residus (sumatori de tarifes d'entrada en abocadors i impostos) i el percentatge de recollida selectiva obtingut. El PRECAT estableix com a objectiu incrementar la recollida selectiva bruta dels residus municipals fins un nivell mínim del 60% respecte els residus generats, per a l'any 2020. Segons Watkins et al., 2012¹, aquest nivell de recollida selectiva (incloent el compostatge) s'assoleix amb costos d'abocament al voltant de 120€/t. Tenint en compte que actualment el cost de tractament finalista de resta oscil·la entre 18 i 71 €/t, i sumant-li els 47,1 €/t de cànon sobre la deposició controlada de residus municipals, tan sols s'assolirien els 120 €/t de cost total en els usuaris dels dipòsits controlats amb un cost de tractament més elevat. En aquest sentit, molts països europeus estan incrementant els seus impostos, fet que fa preveure que el nivell mitjà aviat serà d'entre 50 i 70 €/t. Per aquest motiu, considerem necessari l'increment d'aquest import per tal de reforçar la incidència d'aquest instrument en la consecució dels objectius fixats.
- Atès que la materialització dels increments del cànon s'ha de materialitzar per Llei, seria positiu que la propera reforma ja integrés l'evolució que ha de seguir el tipus impositiu durant com a mínim el període de vigència del PRECAT20.

¹ Watkins, E., Hogg, D., Mitsios, A., Mudgal, Sh., Neubauer, A., Reisinger, H., Troeltsch, J., Van Acoleyen, M. (2012) Use of Economic Instruments and Waste Management Performances. European Commission (DG ENV).

- Es proposa considerar l'aplicació de tipus diferenciats en funció de si els residus que entren a abocador o incineradora han estat tractats prèviament (rebuig) o no (resta). Fins ara, la diferenciació entre l'impacte diferent que tenen la resta i el rebuig s'ha articulat a través del retorn del cànon per reducció de la quantitat o millora de la qualitat del rebuig, amb imports diferenciats segons si es destina a dipòsit controlat o valorització energètica . No obstant, segons el Pla econòmic financer del PRECAT, està previst que a partir de l'any 2017 el retorn pel tractament del rebuig destinat a abocador desaparegui. Això farà que el pes d'aquest concepte dins de la distribució del cànon disminueixi. Es considera més adient crear un incentiu cap al tractament de la resta mitjançant el tipus impositiu que no pas mitjançant la distribució del cànon, per les raons següents:
 - o és més coherent amb el principi "qui contamina, paga"
 - o és un incentiu més constant en no estar subjecte a la negociació anual dels criteris de retorn del cànon

Una consideració que cal tenir en compte a l'hora d'aplicar aquesta proposta és que en contextos en què s'assoleix un elevat nivell de recollida selectiva, la resta, tot i no tenir un tractament previ a l'abocador o la incineradora, té un impacte ambiental baix, gairebé assimilable al del rebuig, ja que pràcticament no conté residus biodegradables. En aquests contextos es podria plantejar l'aplicació del tipus aprovat pel rebuig per la fracció resta provinent de municipis per sobre de certs nivells molt elevats de recollida selectiva.

- Cal assegurar que els incentius del cànon se sentin a nivell municipal, evitant que pugui haver-hi entitats locals supramunicipals que no els traslladin als seus municipis integrants.
- Es considera positiu l'increment del cànon sobre la incineració de residus i la igualació de l'import d'aquest amb el de l'abocament prevista per a l'any 2018. Tot i així, creiem que els tipus impositius per a la valorització energètica seran insuficients per activar les bones pràctiques per part dels ens locals.
- Es considera positiva la recuperació del cànon de deposició controlada dels residus de la construcció.

Taxes

- Per al desenvolupament de l'actuació ACT-146, "Fer visibles els costos de la gestió de residus als seus productors, en especial en el cas de la ciutadania" es proposa realitzar de forma sistemàtica un recull d'informació bàsica sobre les taxes d'escombraries per part de l'ARC als diferents Ens locals. Aquesta proposta aniria enllaçada a la creació d'un seguit d'indicadors d'àmbit municipal (p.e. nombre de contribuents, recaptació, quota tributària, costos del servei de recollida de residus, grau de cobertura, grau d'utilització i eficiència dels beneficis fiscals ambientals) i autonòmic (p.e. municipis amb preus públics pels contribuents d'activitats comercials, import de les quotes tributàries, ingressos en concepte de taxes i preus públics). D'aquesta manera, els Ens Locals haurien de recollir periòdicament aquesta informació i tindrien un major control sobre aquesta. Per a realitzar aquesta tasca es podria aprofitar alguna de les sol·licituds d'informació que actualment ja realitza l'ARC als Ens Locals. També es podria contemplar la possibilitat d'exigir aquesta informació com a requisit per a presentar-se a convocatòries d'ajuts.
- En la mateixa línia, caldria millorar la forma de comunicar tant les pròpies taxes com tot allò relacionat amb la gestió dels residus a la ciutadania. Així, s'hauria de deixar clar als ciutadans que el servei de recollida i tractament de residus té un cost, i que aquest repercuteix en l'import de la taxa. De la mateixa manera, cal fer que les taxes siguin el més transparents possibles, en especial la forma de calcular la quota. Aquests processos comunicatius i participatius poden ajudar a reduir el nivell d'impagaments de les taxes, augmentar el nombre de subjectes que fan ús dels beneficis fiscals per a la realització de bones pràctiques ambientals i, en especial, alleujar les reticències a possibles augments de quotes associades a millores en el servei.
- És també interessant que els Ens Locals segueixin desenvolupant beneficis fiscals amb finalitats ambientals, els quals han d'arribar a la ciutadania d'una forma més directa (normalment només els ciutadans o comerços més conscienciats fan ús d'aquests i, en tot cas, són pocs els que consulten les Ordenances), ser entenedors i fàcils de gestionar a nivell administratiu.

Sistemes de pagament per generació

- Per al desenvolupament de l'actuació ACT-145, "Impuls de la implantació efectiva de sistemes de pagament per generació, directes o indirectes" creiem imprescindible la vinculació de mesures per afavorir els sistemes de recollida porta a porta, que són els que clarament permeten una millor identificació de l'usuari, condició indispensable per a l'aplicació de sistemes de pagament per generació directes. Pensem que encara hi ha potencial per a l'ampliació generalitzada d'aquest sistema de recollida i que pot tenir una contribució molt rellevant en l'assoliment dels objectius fixats de recollida selectiva.
- Considerem molt positiva l'adopció d'instruments legals per a potenciar-ne la seva implantació, així com instruments econòmics com l'establiment d'un retorn del cànon específic.

Recollida selectiva

- Cal una major concreció dels objectius desenvolupats dins l'objectiu estratègic "Incrementar la valorització del conjunt de residus, particularment la valorització material, des d'una òptica de l'economia circular i baixa en carboni". La concreció s'ha de donar sobretot determinant mesures diferenciades segons els resultats assolits en l'àmbit municipal, que és on s'organitza la recollida i és on poden introduir-se canvis amb potencial rellevant de millora. Partint d'uns objectius més concrets, es poden concretar actuacions de major eficàcia. Les actuacions dirigides a la millora de la valorització dels residus no poden ser les mateixes en un municipi amb un percentatge de recollida selectiva del 50% que en un que no arriba al 20%. Calen instruments de millora efectius per cada una de les situacions de partida. Si no es focalitzen objectius concrets municipals es fa difícil assolir l'objectiu "6.a.6 Incrementar la recollida selectiva bruta dels residus municipals fins un nivell mínim del 60% respecte els residus generats", partint d'un 39,1% el 2012.
- Tot i que cal respectar l'autonomia municipal/local en la configuració dels serveis de recollida de residus, creiem que l'ARC no pot ser neutral respecte dels models escollits a nivell municipal perquè se sap que el seu resultat és molt diferent (en quantitat i qualitat) i, per tant, també ho és la seva contribució als resultats assolits al conjunt de

Catalunya. En aquest sentit, considerem insuficients les mesures de suport previstes per als models més eficients, singularment el model de recollida selectiva porta a porta.

Malbaratament alimentari

- Pel que fa als objectius de reducció del malbaratament alimentari, el PRECAT estableix objectius més exigents que els establerts en la resolució del Parlament Europeu del 19 de gener de 2012, en el cas de la distribució al detall, la restauració, el càtering i el domèstic. En concret s'estableix una reducció en un 50% del malbaratament alimentari per l'any 2020 respecte els valors existents l'any 2010, quan la resolució del Parlament s'estableix pel 2025. Ara bé, per a la resta d'actors de la cadena alimentària, queda pendent l'establiment d'objectius per abans de finalitzar l'any 2016. Considerem que més que plantejar objectius de reducció diferenciats segons el segment de la cadena alimentària, seria important establir un pla de reducció del malbaratament alimentari que considerés la cadena alimentària en el seu conjunt i la importància dels diferents segments per a futures possibilitats de reducció. Més enllà de tenir en compte la major o menor contribució en el malbaratament alimentari de cada estadi, cal incidir en aquells segments que tenen un major potencial de reducció. També cal considerar els diferents tipus de mesures (legislatives, tecnològiques i socials).

Altres

- Se sap que els esquemes existents de responsabilitat ampliada del productor (RAP) no abasten molts productes i, en els casos en que existeixen, la translació de responsabilitats és insuficient. En aquest sentit, valorem positivament que s'estableixin diferents mesures per avançar en l'extensió d'aquests sistemes, però trobem a faltar l'ambició d'abastar alguns productes força problemàtics (per volum de generació o per toxicitat). Així mateix, trobem a faltar ambició en la voluntat d'aplicar una modalitat de RAP, com són els sistemes de dipòsit, devolució i retorn, que en altres països s'ha demostrat com a molt eficaç.

- En una línia similar, hi ha actualment diversos productes que no tenen cap altre destí possible que la fracció resta (p.e. xiclets, burilles, tèxtil sanitari), que suposen un obstacle infranquejable per a les polítiques preventives de residus. Aquestes fraccions haurien de ser objecte d'accions específiques. Una fracció d'aquestes de singular importància per la quantitat de residus que representa són els bolquers, per als quals no existeix cap objectiu de la reducció o tractament específic.